

Tomšič, Ivan (1902–1976)

★ 23. november 1902 Ljubljana – Tacen, Slovenija

† 10. november 1976 Dubrovnik, Hrvaška

Ime

ime: Tomšič Ivan

Poklic ali dejavnost

[pravnik](#)

Slovenski biografski leksikon

Tomšič Ivan, pravnik, r. 23. nov. 1902 v Tacnu pod Šmarno goro kočarju ter sodarju Alojzu in Heleni r. Grošelj, u. 10. nov. 1976 v Dubrovniku. L. 1905 se je s starši izselil v ZDA, v Clevelandu (Ohio) obiskoval 1908–10 angl. osn. šolo; 1910 se je z materjo vrnil v domovino (zaradi šolanja), v Šentvidu nad Lj. zaključil osn. šolo in škofij. klas. gimn. 1913–21 (z mat.). Štud. je pravo na univ. v Lj., 1925 dipl., 1926 bil prom. Po odsluženju 14-mes. voj. roka 1926–7 se je usmerjal v meddrž. pravo in diplomatsko zgodovino 1927–8 na pravni fak. dunaj. univ., 1928–31 s štipendijo franc. prosv. min. v Parizu na Sorbonni, na Inst. des Hautes Etudes Internat. in pri Dotation Carnegie pour la Paix Internationale. L. 1931 je bil na pravni fak. univ. v Lj. izvoljen za docenta za javno pravo, 1937 za izr. prof. za meddrž. pravo z občo in nar. diplomatsko zgod., 1942 za rednega prof. (okupator ni potrdil; potrdilo šele 1945 min. za prosveto Nar. vlade Sje z veljavnostjo od 1942); 30. sept. 1973 je bil upok. VI. 1947–8 je bil T. prodekan, 1948–50 dekan; kot predstojnik katedre za meddrž. pravo in mednar. odnose je organiziral in vodil tudi študij 3. stopnje iz obeh idr. sorodnih predmetov. Honor. je predaval 1948 do 1962 na ekonom. fak. v Lj. (meddrž. in konzularno pravo), 1964 in 1965 na Visoki šoli za polit. vede (vodil tudi seminar); v Zgbu 1963–4 ter 1965–6 na pravni fak. ta 3. stopnjo, v Prištini. pa 1966 na pravno-ekonomski fakulteti. - Strokovno se je izpopolnjeval med počitnicami 1935 (2 meseca v tajništvu Zveze narodov collaborateur temporaire) in 1937 v Ženevi, 1936 v Den Haagu, 1938 kot delegat Sveta Zveze narodov v mednarodni plebiscitni komisiji v sandžaku Alexandrette (= Iskenderum) v današnji Turčiji (ted. Siriji). VI. 1951–3 je z Rockefellerjevo štipendijo proučeval anglosaške metode pouka meddrž. prava in mednar. odnosov na najbolj pomembn. univ. Vel. Britanije in ZDA, 1958 pa v ZDA študiral aktualne probleme istih strok. - T. je sodeloval pri Pravnem svetu Drž. sekr. za zunanje zadeve, pri Komisiji za kodifikacijo mednar. vojn. prava pri Drž. sekr. za nar. obrambo

in zunanje zadeve, pri Inšt. za mednar. politiko in gospodarstvo, nekaj let bil razsodnik pri zunanjetrgovin. arbitraži Zvezne trgovin. zbornice, vse v Bgdu; dalje pri Društvu SRS za Združene narode, pri Jadranskem inšt. JAZU, pri pravni sekciji terminol. komisije SAZU. Bil je član osrednj. odbora Jsl združenja za mednar. pravo (tudi preds.) in preds. slov. sekcije, od tujih znanstv. društev pa: The Intern. Law Assoc. in The London Inst. of World Affairs, oboje v Londonu; The American Soc. of Intern. Law v Washingtonu; The American Acad. of Polit. and Social Sci. v Philadelphiji ter Institut de droit intern. v Ženevi. - Prejel je 1971 nagrado Kidričevega sklada in 1973 odlikovanje red dela z zlatim vencem.

T. je napisal knjigi *La reconstruction du droit international en matière des traités. Essai sur le probleme des vices du consente ment ...* Pariz 1931 (s predg. A. Alvareza; ocer na: B. Furlan, SP 1931, 345–7); *Vojno in nevtralnostno pravo*. Lj. 1942 (ocena: B. Vrčon, ib. 1942, 169–71; S. Peterin, Pravniki 1972, 444: »... najtemeljitejše jsl delo ...«); skripta: *Meddržavno pravo z diplomatsko-konzularnim pravom*. 1949 (za slušat. ekon. fak.); *Nekaj orisov meddrž. prava, v kolikor ureja mednar. trgovino*. 1956; *Konzularno pravo*. Kratek očrt meddrž. in jsl konzularnega prava. 1956; *Oris ženevskih dogovorov o varstvu žrtev vojne* (1949). 1966 (za predavatelje predvojaške vzgoje na univ.); članke, razprave in knjiž. ocene za slov. (predvsem Č, SP, ZZR), jsl in inozem. časopise, mdr. *Razpad Avstroogrške in nastajanje slov. državnosti* (NRazgl 1969, 625–6), *Problemi sodobn. meddrž. plebiscita in kor. plebiscit* (Kor. plebiscit. Lj. 1970, 379–435). Posebno pozornost posvečal tudi dom. problemom s področja prava, izseljencem, manjšinam in vprašanju naših meja (1968–9 zbiral na Dunaju in v Parizu arhiv. gradivo o diplomat. boju za meje po 1. svet. vojni), pravno presodil kor. plebiscit in zavrnil ital. teze o ital. suverenosti nad STO. V slov. je prevedel iz avtentičnih besedil: *Ustanovna listina Združenih narodov in statut Meddržavnega sodišča*. 1966. - T. je bil na pravni fakulteti v Lj. ustanovitelj in 1937–61 prvi upravnik Inšt. za meddrž. pravo, za I. Žolgerjem (u. 1925) in L. Pitamicem (SBL II, 366–7) je bil tretji prof. tega in sorodnih predmetov, te predaval 42 let ter vzgojil številne generacije, pri tem je oral ledino, saj je do ustan. lj. univ. bila to ena redkih pravnih strok, ki pri nas ni bila razvita. S predavanji, učnimi pripomočki, delom v tovrstnih inštitutih in komisijah ter s pisano besedo je pridobil ugled tej stroki tudi prek meja Sje; posebej je skrbel za slov. terminologijo s tega področja. - Prim.: osebni podatki; person. mapa pravne fak. v Lj. (št. 8069); ULj 126–7; ULj 1969, 130–1; ULj 1979, 178; S. Peterin, NRazgl 1972, 663; isti, Pravniki 1972, 443–4; isti, NRazgl 1976, 643; isti, ZZR 1976, 27–34 (s sliko); R. Bordon, Delo 1976, št. 281 (s sliko); -ben (= F. Gubenšek), Gospodarstvo (Trst) 1976, št. 1122; Bor. Bohte, Pravniki 1977, 195–6; S. Peterin, Jugosl. revija za međunar. Pravo 1976, 378; isti, ib. 1978, 191–200; M. Rybář, KMD 1978, 129–30 (s sliko). - Slika: S 1931, št. 71. Ry.